

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 2001 perittävästä maksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi yksi-vuotinen laki, jolla tapaturma- ja liikennevakuutuksen täyskustannusvastuun periaatteen toteuttamista jatketaan vuonna 2001. Tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitok-selta peritään tähän tarkoitukseen yhteensä

307 miljoonan markan suuruinen maksu.

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousar-vioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tam-mikuun 1 päivänä 2001 ja olemaan voimassa vuoden 2001.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutok-set

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmi-en täyskustannusvastuu niiden korvauspiiriin kuuluvista sairaanhoitokustannuksista to-teutettiin väliaikaisella järjestelmällä en-simmäisen kerran vuonna 1993 tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 1993 pe-rittävästä maksusta annetulla lailla (1645/1992). Järjestelmän voimassaoloa on sen jälkeen jatkettu vuosittain, viimeksi tapa-turma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 2000 perittävästä maksusta annetulla lailla (1016/1999), jolla vakuutuslaitoksilta peritään yhteensä 307 miljoonaa markkaa. Valtiontaloudellisista syistä maksu on ohjattu vuosittain kansaneläkelaitokselle pienentä-mään kansaneläkelain 59 §:n 2 momentissa ja sairausvakuutuslain 59 §:n 1 momentissa tarkoitettua valtion takuusuoritusta.

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestel-mien luonteen ja rahoitusvastuun huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, että pysytään nykyisessä liikenne- ja tapaturmapotilaiden julkisen terveydenhuollon palveluiden todel-liseen käyttöön perustuvassa maksussa, joka kerätään vuosittain vakuutusjärjestelmiltä. Näin pystytään takaamaan liikenne- ja tapa-turmapotilaille yhdenvertainen oikeus saada nopea ja asianmukainen hoito julkisen ter-veydenhuollon piirissä hoidon tarpeen ai-heuttajasta riippumatta. Vakuutusyhtiö on velvollinen korvaamaan liikenne- ja tapa-turmapotilaille edelleenkin vain julkisen ter-veydenhuollon asiakasmaksun. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on jatkanut sen selvittä-mistä, miten maksu voitaisiin ohjata jul-kiselle terveydenhuollolle. Toteuttamiskel-poisesta mallista ei ole kuitenkaan päästy yksimielisyyteen. Siksi nykyistä järjestelmää ehdotetaan jatkettavaksi myös vuonna 2001.

Maksu ehdotetaan perittäväksi edelleen 307 milj. markan suuruisena. Tapaturmavakuutuslaitosten osuus olisi siitä 156 miljoonaa, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 22 milj. ja liikennevakuutuslaitosten 129 milj. markkaa. Maksu jakautuisi eri vakuutusjärjestelmien välillä samoin kuin kuluvaan vuonna. Myös maksun perintämenettely ja jako vakuutusyhtiöiden välillä tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmissä toteutettaisiin entisellä tavalla. Maksu ohjattaisiin kansaneläkelaitokselle pienentämään valtion sairausvakuutusrahastoa koskevaa takuusuoritusta.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksen johdosta valtio saa tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmiltä 307 miljoonaa markkaa, jolla katetaan valtion sairausvakuutusrahastoa koskevaa takuusuoritusta.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n mukaan valtio osallistuu maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksiin niin sanotun lisäturvaosuuden kautta. Tämän lisäksi valtio osallistuu maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen perusturvaosuuden kustannuksiin välillisesti maatalousyrittäjien eläkelain, kansaneläkelain, sairausvakuutuslain ja perhe-eläkelain rahoituksen kautta. Maatalousyrittäjät osallistuvat rahoitukseen vakuutusmaksuosuuden kautta. Siten osa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 22 miljoonan markan täyskustannusvastuumaksusta tulee valtion vastattavaksi suoraan lisäturvaosuuden kautta ja välillisesti perusturvaosuuden kautta.

Valtion lisäturvaosuuden suuruus on vuonna 2001 32,95 prosenttia kokonaiskustannuksista. Perusturvaa rahoittavien järjestelmien osuus on kansaneläkelaitoksen osalta 25,85 prosenttia ja maatalousyrittäjien eläkelaitoksen osalta 14,67 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Huomioon ottaen sen, ettei valtio osallistu maatalousyrittäjien vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen kustannuksiin, valtion välitön rahoitusosuus on vuonna 2001 noin 29 prosenttia ja maatalousyrittäjien noin 34 prosenttia maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksista. Perusturvaosuuden kautta muodostuvan valtion välillisen

kustannusosuuden arvioidaan olevan vuonna 2001 noin 17 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Ehdotetusta maksusta aiheutuisi siten valtiolle maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen rahoituksen kautta vuonna 2001 yhteensä arviolta noin 10 miljoonan markan suuruinen meno. Määrästä toteutuisi valtion välittömän osuuden kautta noin 6 miljoonaa markkaa ja loput välillisesti perusturvaosuuden kautta. Kustannusvaikutuksia arvioitaessa on otettu huomioon, että laskuperustekorkokannan ylittävistä sijoitusten nettotuotosta puolet alentaa valtion ja puolet vakuutettujen osuutta. Hallitus tulee antamaan vuoden 2001 talousarvioesitykseen liittyen tätä koskevan lain muutosesityksen, jolla maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin kirjattaisiin nykyinen sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamiin laskuperusteisiin perustuva käytäntö.

Tapaturma- ja liikennevakuutusjärjestelmässä kustannusten lisäys voidaan siirtää vakuutusmaksuihin. Arvioitu vaikutus sekä tapaturma- että liikennevakuutusmaksuun on noin 6 prosenttia. Maksu ei nosta vakuutusmaksuja nykyisestä. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen maksuosuudesta siirtyy vakuutettujen vakuutusmaksuilla katettavaksi kolmannes eli arviolta noin 7 miljoonaa markkaa. Osuus vastaa vakuutettujen osuutta maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannusten rahoituksesta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

3. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Tapaturmavakuutuslaitosten liittoa, liikennevakuutuskeskusta ja Maatalousyrittäjien eläkelaitosta.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001 ja koskemaan vuodelta 2001 suoritettavaa maksua.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

tapaturma- ja liikennevakuutuslaitoksilta vuodelta 2001 perittävästä maksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vakuutuslaitosten, joilla on oikeus myöntää Suomessa tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) tai liikennevakuutuslaissa (279/1959) tarkoitettuja pakollisia vakuutuksia, sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 2 §:ssä tarkoitetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen on suoritettava kansaneläkelaitokselle, siten kuin jäljempänä säädetään, sairausvakuutuslain 59 §:n 1 momentissa säädetyn valtion takuusuorituksen pienentämiseksi vuonna 2001 maksu, joka on yhteensä 307 miljoonaa markkaa. Tästä maksusta tapaturmavakuutuksia myöntävien vakuutuslaitosten osuus on 156 miljoonaa markkaa ja liikennevakuutuksia myöntävien vakuutuslaitosten osuus 129 miljoonaa markkaa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen osuus on 22 miljoonaa markkaa.

2 §

Edellä 1 §:ssä tapaturmavakuutuslaitoksille säädetty maksuosuus jakautuu niiden kesken tapaturmavakuutuslain mukaisista muista kuin 57 §:ssä säädettyistä vakuutuksista vuoden 2001 tilinpäätöksellä vahvistettujen vakuutusmaksutulojen suhteessa. Liikennevakuutuslaitoksille säädetty maksu jakautuu niiden kesken vuoden 2001 tilinpäätöksellä vahvistettujen liikennevakuutusmaksutulojen suhteessa. Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksen 1 §:ssä säädetty maksuosuus on lopullinen.

3 §

Sen estämättä, mitä tapaturmavakuutuslain 35 §:n 2 momentissa ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 13 §:ssä säädetään, tästä laista vakuutuslaitoksille aiheutuva menojen lisäys voidaan vuonna 2001 ja sen jälkeen sisällyttää pakollisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksujen perusteisiin ja lukea maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kokonaiskustannuksiin.

Tästä laista johtuvasta maksutulon lisäyksestä ei kuitenkaan peritä eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetussa laissa (664/1966) tarkoitettua vakuutusmaksuveroa, liikennevakuutuslain mukaista liikenneturvallisuusmaksua, tapaturmavakuutuslain 35 §:n 4 momentin mukaista työturvallisuusmaksua eikä 58 §:n ja 60 §:n 6 momentin mukaisia maksuja eikä eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain (957/1971) 2 §:n eikä tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) 12 §:n mukaisia maksuja. Tämän lain mukaista maksua ei oteta myöskään huomioon maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 14 §:n mukaisia työturvallisuuskuluja määrittäessä.

4 §

Tapaturma- ja liikennevakuutuslaitokset ovat velvollisia suorittamaan kalenterikuukausittain ennakkoa 1 §:ssä tarkoitetusta maksusta. Ennakon suuruus on kalenterikuukaudelta 1/12 vakuutuslaitosten maksettavik-

si 1 §:ssä säädetystä määrästä. Ennakko jakautuu tapaturmavakuutuslaitosten kesken ja liikennevakuutuslaitosten kesken vuoden 1999 tilinpäätöksellä vahvistettujen pakollisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulojen suhteessa.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitos maksaa kalenterikuukaudelta 1/12 sen maksettavaksi 1 §:ssä säädetystä määrästä.

Vakuutuslaitoksen on suoritettava kunkin kuukauden 15 päivään mennessä ennakko tapaturmavakuutusmaksutulosta Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle ja liikennevakuutusmaksutulosta liikennevakuutuskeskukselle. Sosiaali- ja terveysministeriö välittää maksut kansaneläkelaitokselle. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus veloittaa Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja liikennevakuutuskeskuksen tilejä suoritettujen ennakoiden määrällä välittäessään 1 §:ssä säädetyn markkamäärän kansaneläkelaitokselle.

5 §

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tapaturma- ja liikennevakuutuslaitosten ennakoina suorittamat maksuosuudet tarkiste-

taan vastaamaan 2 §:ssä säädettyä maksuosuuksien jakautumista sen jälkeen, kun tapaturma- ja liikennevakuutuksen vakuutusmaksutulot vuodelta 2001 on tilinpäätöksellä vahvistettu.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa kunkin vakuutuslaitoksen ennakon sekä lopullisen maksuosuuden määrän. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto ja liikennevakuutuskeskus huolehtivat 1 momentin mukaisten lopullisten maksuosuuksien keräämisestä ja tilittämisestä vakuutuslaitoksille.

6 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001. Laki koskee vuodelta 2001 suoritettavaa maksua.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*